

Лялюк А.М.

К.е.н., доцент кафедри економіки, безпеки та
інноваційної діяльності підприємства
Східноєвропейський національний університет ім.
Лесі Українки, м. Луцьк

Федченко А.В.

Східноєвропейський національний університет ім.
Лесі Українки, м. Луцьк

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

За сучасних умов розвитку України, виникає чимало ризиків, небезпек та загроз, що породжують на промислових підприємствах низку фінансово-економічних проблем, вирішення яких потребує удосконалення існуючих та розробки нових форм, методів та інструментів нейтралізації негативних впливів на фінансову сферу підприємства. В умовах низького рівня фінансової безпеки погіршується фінансова стійкість, конкурентоспроможність та фінансова незалежність господарюючих суб'єктів. Запорукою розвитку підприємств та головною передумовою їх стабільної діяльності є розробка ефективної системи оцінки рівня фінансової безпеки підприємств, а також формування стратегії та механізму управління фінансовою безпекою підприємства. Теоретичним і

практичним аспектам управління фінансовою безпекою підприємств присвячено чимало праць вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: Бланк І. А. Картузов Є. П. Малик О. В. та ін.[1-3]. Проте невирішеними залишаються проблеми обґрунтування управління фінансовою безпекою підприємства на засадах корпоративного управління.

Аналіз літературних джерел свідчить про те, що попри різноманітні підходи до трактування поняття «економічної безпеки» та виділення різних її складових, всі автори однозначно виділяють фінансову складову як одну з основних в системі економічної безпеки як держави в цілому, так і окремого суб'єкта господарювання.. Бланк І. О. вважає під фінансовою безпекою підприємства «кількісно і якісно детермінований рівень його фінансового стану, який забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру, параметри яких визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки його сталого розвитку в поточному й перспективному періоді» []. Картузов Є. П. визначає фінансову безпеку підприємства як «такий його фінансовий стан, який характеризується: по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, що використовуються підприємством; по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз; по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів; по-четверте, забезпечувати ефективний і сталий розвиток цієї фінансової системи» []. (Картузов Є.). На основі вищенаведеного, можна вважати, що об'єктом фінансової безпеки підприємства виступає фінансова діяльність підприємства, безпеку якої необхідно забезпечити, а суб'єктом фінансової безпеки є керівництво підприємства і його персонал.

Важливим кроком на шляху забезпечення фінансової безпеки підприємства є розробка концепції фінансової безпеки, реалізація якої забезпечується через ефективне управління фінансами підприємства, і зокрема, на завдах корпоративного управління. З цього приводу заслуговує на увагу думка Мороз О. В., Карачина Н. П., Халімон Т. М. які стверджують, що «корпоративне управління може розглядатися не лише стосовно акціонерних товариств []. В своїй позиції названі автори підкреслюють, що «проблеми корпоративного управління виникають у будь-якій організації/підприємстві, яке функціонує на основі співпраці між різними соціальними групами учасників виробничого та економічного процесу. На основі такої співпраці об'єктивно виникають проблеми корпоративних відносин, і саме останні обумовлюють правомірність існування закономірностей ефективності корпоративного управління». Таким чином, навіть на приватному підприємстві, на якому працюють щонай- менше дві групи учасників співпраці - власників та найманих працівників може бути використано потенціал забезпечення ефективності корпоративного управління» [].

Саме рівень фінансової стійкості може бути використаний для оцінки фінансової безпеки підприємства «Фінансова стійкість підприємства передбачає, що ресурси, вкладені в підприємницьку діяльність, повинні окупитись за рахунок грошових надходжень від господарювання, а отриманий прибуток – забезпечувати самофінансування і незалежність підприємства від зовнішніх джерел формування майна [].

Переважає більшість науковців виділяють п'ять типів фінансової стійкості і ставлять їм у відповідність рівні фінансової безпеки підприємства: абсолютна фінансова стійкість і абсолютна безпека характеризуються мінімальною величиною запасів та витрат і відповідають безризиковій зоні; нормальна фінансова стійкість і нормальний рівень безпеки відповідає зоні мінімального ризику, коли є нормальна величина запасів і витрат; нестійкий фінансовий стан і нестабільний рівень безпеки відповідає зоні підвищеного ризику, коли є надлишкова величина запасів і витрат; критичний стан відповідає зоні критичного ризику, якій характерні надлишкові запаси готової продукції, низький попит на продукцію; кризовий

стан відповідає зоні недопустимого ризику, коли спостерігаються надмірні запаси готової продукції, тобто підприємство перебуває на межі банкрутства[.].

Також, для визначення рівня визначення рівня фінансової безпеки Малик О.В. пропонує виділити шість функціональних складових функціональних складових. бюджетно-податкова, страхова, інвестиційна, фондова складова, грошова та кредитна [.]

Отже, побудова ефективної фінансової стратегії та розробка сучасного механізму управління фінансовою безпекою підприємства. повинна ґрунтуватися на таких принципах корпоративного управління:

- формування соціокультурної парадигми вдосконалення управління фнансами;
- створення системи комплексного фінансового стратегічного планування;
- ефективне здійснення функцій фінансового планування
- створення системи навчання персоналу і на цій основі забезпечення фінансової стабільності
- формування моделі партнерських відносин між фінансовою службою та іншими підрозділами підприємства;
- системне вдосконалення мотивацій, форм оплати і стимулювання праці персоналу і зокрема, працівників фінансового підрозділу;
- спрямовування на довгостроковий розвиток підприємства, що в свою чергу передбачає удосконалення техніко-технологічної, інтелектуальної та інтерфейсної складових безпеки підприємства

Таким чином, запропонований підхід дозволить здійснити ґрунтовну оцінку фінансової безпеки, визначити фінансові ризики та загрози, які впливають на діяльність підприємства, що є основою для побудови ефективної фінансової стратегії та розробки сучасного механізму управління фінансовою безпекою підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И А. Бланк. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 784с. 2. Картузов Є. П. Визначення фінансової безпеки підприємства: поняття. Зміст. Значення і функціональні аспекти [Електронний ресурс] / Є. П. Картузов. Режим доступу://C:/Documents%20and%20Settings/Admin/Мои%20документыDownloads/ape_2012_8_23%20 (1).pdf. 3. Малик О. В. Формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук 08.00.04: економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / Малик Ольга Володимирівна; Хмельницький національний університет. – Хмельницький, 2015. – 28 с.
4. Мороз О. В. Корпоративне управління на підприємствах України: постприватизаційний етап еволюції: монографія/ О. В Мороз., Н. П. Кара чина, Т. М.Халімон. Вінниця, УНІВЕРСУМ 2007. — 180 с. 5.Селюченко Н. Є Фінансова Складова в системі економічної безпеки підприємства [Елекронний ресурс] / Н. Є. Селюченко, В. П. Кічор, М. В. Зимин. - Режим доступу : [http:// ena.lp.edu.ua:8080/ bitstream/ ntb/7994/1/95.pdf](http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/7994/1/95.pdf).

Оласюк Віталій

Студент факультету економіки та управління
Науковий керівник: **Макара О. В.**
д.е.н., проф Східноєвропейський національний
університет ім. Лесі Українки, м. Луцьк